

- України від 25 серп. 2015 р. № 501/2015. Офіційний вісник Президента України. 2015. № 20. С. 80 (дата звернення: 27.10.2021).
4. Романова Н. В.: Оцінка результатів впровадження механізмів забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони в національне законодавство України. Верховенство права. 2019. № 1.
 5. Тешанович Я.: Жінки і війна. Незалежний культурологічний часопис «І». 2003. № 27. С. 72–81 (дата звернення: 27.10.2021).

ЗБУТЕВИЧ Данііл,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

ТОКАР Андрій,

викладач кафедри тактико-спеціальної
підготовки Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРОКУРАТУРА ТА ГРОМАДСЬКІ АКТИВІСТИ: ЧИ МОЖЛИВЕ НАЛАГОДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ

У наш час, дивлячись на роботу прокуратури (та і усієї судової системи України в цілому), можна зробити висновок, що громадськість впливає на авторитет, престиж та рівень довіри населення до цього органу. Громадські активісти хочуть своїми діями максимально показувати роботу прокуратури, оцінюючи та критикуючи певні процесуальні рішення. З одного боку, це може позитивно впливати: населення буде бачити, що робота прокуратури не схована від людей, а її можна побачити, оцінити, зробити висновки щодо правомірності дій прокурорів. З іншого ж боку, іноді громадські активісти можуть заходити дуже далеко, своїми діями порушуючи певні принципи та правила діяльності органу прокуратури. Отож, як має відбуватися взаємодія прокуратури і громадських активістів, чи можливо досягти гармонії у цій сфері і чи воно того варте?

Треба зазначити, що прокуратура України – це єдина система, яка в порядку, передбаченому Законом України «Про прокуратуру», здійснює встановлені Конституцією України функції з метою захисту прав та свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Основоположними функціями прокуратури України є підтримання державного обвинувачення в судді; нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-

розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство [1].

Нова реформа прокуратури України 2014 року визначила нове основоположне завдання цього органу – це антикорупційна діяльність, що спрямована на запобігання та винесення покарань за її прояви у службовій діяльності. Першим кроком до цього стало створення Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП). Одна з ключових ролей у боротьбі з корупцією є діяльність громадських організацій (особливо на стадії запобігання корупції). Якщо в Україні навіть зараз зареєстровано більш як 200 неурядових громадських організацій, що тим чи іншим чином задекларували мету своєї діяльності – боротьбу з корупцією. Ті ж ВГО «Молодь проти корупції», ВГО «Бюро антикорупційних розслідувань» тощо [2].

У той же час прокурори через те, що мають справу зі службовою таємницею, вважають, що вони повинні бути повністю нейтральними у відносинах зі ЗМІ та громадськістю. Але пункт 9 статті 3 Закону України «Про прокуратуру» зазначає таку засаду діяльності прокуратури як «прозорість її діяльності» - це і дозволяє громадськості користуватися вільним доступом до інформації довідкового характеру, можливістю подання запитів на доступ до інформації, на яку законом не встановлено обмеження щодо її надання. Майже всі функції, що виконує прокуратура тим чи іншим чином мають режим таємності. Тому прокуратура України може оприлюднювати лише ту інформацію, яка безпосередньо не стосується сфери кримінального переслідування або відомості щодо якої підлягають висвітленню після прийняття офіційного судового рішення, яке вже набрало чинності [3].

Проблемами взаємодії громадських активістів і прокуратури є те, що законно не зазначені випадки, в яких громадським організаціям дозволяється ознайомлюватися з матеріалами справи, а в яких – категорично забороняється. Також існує проблема щодо підготовки кадрів, що займаються взаємодією громадськості з органом прокуратури в межах прокурорської діяльності. Проаналізувавши перелік навчальних програм вищих навчальних закладів, був зроблений висновок, що навчання в таких закладах освіти мають лише переважно теоретичний характер, а об'єм дисциплін, які були б корисні для організації взаємодії прокуратури з громадськими організаціям, є дуже малим та незначним [4].

Перш за все, для вирішення проблеми, що стосується випадків, коли громадські активісти заважають нормально працювати прокурорам, порушуючи таємності провадження, треба вносити доповнення в нормативно-правові акти. На мою думку, право громадських об'єднань на доступ до матеріалів прокурорської діяльності повинно бути законно зафіксоване в ст.22 Закону України «Про громадські об'єднання», а також в Законі України «Про прокуратуру», але лише коли буде присутній також точний перелік випадків, коли категорично забороняється ознайомлюватися зі службовими відомостями органів прокуратури.

Для вирішення проблеми з некомпетентністю кадрів, які займаються взаємодією системи прокуратури з громадськими організаціями слід внести такі корективи у підготовку таких фахівців. По-перше, для роботи у сфері взаємодії з громадськістю повинні обиратися фахівці, що мають неабиякий досвід у сфері взаємодії з людьми, для цього ідеально підійдуть кваліфіковані журналісти, які після завершення навчання в Національній академії прокуратури України (далі НАПУ), зможуть якісно виконувати покладені на них обов'язки. По-друге, якщо конкретний фахівець буде призначатися на виконання роботи у сфері такої взаємодії, він повинен у обов'язковому порядку пройти курс «Організація роботи з громадськістю» в НАПУ, після чого вже безпосередньо приступати до виконання своїх професійних обов'язків щодо взаємодії прокуратури та громадських активістів.

Після надання громадськими організаціями законодавчих пропозицій щодо покращення діяльності прокуратури через спеціальний орган (Консультативну раду при Генеральній прокуратурі; Національну раду з питань антикорупційної політики тощо), уважно розглядати їх та робити висновки, чому громада зацікавлена у цьому питанні та як можна знайти логічне рішення цього питання.

Вести контроль за використанням бюджету, здійсненням основоположних функцій та за дотриманням Закону України «Про запобігання корупції», шляхом створення умов, при яких буде зручно громадським організаціям слідкувати за цим та у разі порушення звертатися до правоохоронних органів, маючи при цьому конкретний дозвіл або рішення відповідного органу на право здійснювати цей контроль.

Список використаних джерел:

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. №1697-VII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 22.10.2021).
2. Реформування прокуратури України: інституційний аспект: стаття // Democracy Reporting International. 2019. URL:
3. <https://democracy-reporting.org/ua/public-prosecutors-ukraine/> (дата звернення: 22.10.2021).
4. С.В. Циганюк. Правові засади взаємодії органів прокуратури із ЗМІ та громадськістю: наукова стаття. 10.18.2019. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/10/19.pdf> (дата звернення: 22.10.2021).
5. Горган О.Л. Взаємодія прокуратури та громадських організацій у боротьбі з корупцією в Україні: наукова стаття. 2016. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/2/part_2/9.pdf (дата звернення: 22.10.2021).